

O'zbekiston Respublikasi Qishloq va
Suvxo'jaligi Vazirligi. Toshkent
Irrigatsiya va Melioratsiya Instituti.

Mustaqil Ish

Toshkent 2013

Kafedra:Gidromeliorativ ishlarni mexanizatsiyalash.

FAN:Yo'l Harakati Qoidalari va Harakat
hafsizligi Asoslari,Avtomobillar Tuzilishi.

Bajardi: Sobirxonov Furqat

Mavzu: Avtomobillarda qo'llaniladigan
yoqilg'ilar, moylar sovutish suyuqliklari.
Ularga ta'rif bering.

REJA

1. Avtomobil benzinlarning rusumlari turlari
sifat ko'rsatkichlariga davlat talablari.
2. Motor moylari sovutish suyuqliklari.

Davlat standarti 2084–77 talablariga muvofiq A–80,
 AI–91, AI–93, AI–98 markali benzinlar chiqariladi.
 Turli markadagi benzinlarning fizik–kimyoviy hossalari

Sifat ko'rsatkichlar	A-72	A-76	AI-93
oktant soni (kamida)			
Divigatel usuli bo'yicha	80	91	85
Tekshirish usuli bo'yicha	-	-	93
Etillangan benzindagi qo'rg'oshin miqdori, g/kg (ko'pi bilan)	Yo'q	0.41	0.82
Fraksion tarkibi, gradus C			
Qaynash boshlashi (kamida) :			
Yozgi benzin uchun	35	35	35
Qishki benzin uchun			
Ko'rsatilgan haroratda haydaladi (ko'pi bilan):			
10%			
Yozgi benzin uchun	70	70	70
Qishki benzin uchun	55	55	55
50%			
Yozgi benzin uchun	115	115	115
Qishki benzin uchun	100	100	100
90%			
Yozgi benzin uchun	180	180	180
Qishki benzin uchun	160	160	160

Xorijiy mamlakatlarda ishlatiladigan benzinlar

Mamlakatlar	Benzinni nomi	Oktant soni	
		Tatqiqot	Dvigatel usuli
Avstriya	Super Doimiy	97.....98 88.....92	– 82...87
Braziliya	Super Doimiy	90 80	82 73
Angilya	Besh yulduzli To'rt yulduzli Uch yulduzli Ikki yulduzli	100 97 94 90	90...93 91 86 84..86
Italiya	Super Doimiy	98.....99 85.....85	88...92 82...84
AQsh	Super Doimiy etillanmagan	96.....102 90.....96 91.....93	86...94 82...90 82..85
Fransiya	Super Doimiy	97....99 89....91	87...88 80...83
Germaniya	Super Doimiy	98....99 91....93	88...89 84...86

Yozgi nav benzinlar shimoliy va shimoliy sharqiy tumanlarda yil bo'yi, janubiy tumanlardan tashqari boshqa tumanlarda esa 1-oktiyabrdan 1-chi aprelgacha ishlatiladi. benzin markasidagi "A" xarfi aftomobil benzini ekanligini, raqamlar esa oktant sonining minimal miqdorini bildiradi. 93 va 98 benzin markalaridagi "N" xarfi oktant soni tatqiqot usuli bilan aniqlanganligini bildiradi.

Ichki yonuv dvigatellarida siqilgan va suyultirilgan gazlardan foydalanish

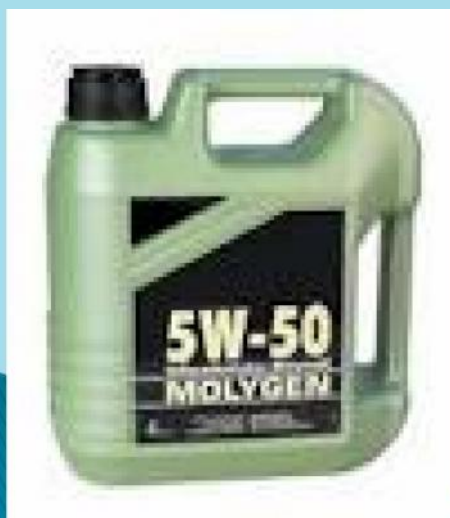
- ▶ Gaz balonli avtomobillarda neftdan va neftdan boshqa narsalardan olingan propan butanli gaz fraksiyalari ishalatiladi. Bu yonilg'ı fraksiyalarning issiqlik beruvchi (yonish issiqligi) benzinnikidan yuqori bo'lib, taxminan 46000 kJ/m^3 ga yetadi. Bu gazlarning oktant sonlari 85...100 birlikda boradi.
- ▶ Avtomobil dvigatellari suyultirilgan gazda ishlaganida uning quvvati benzinda ishlagandagiga qaraganda biroz kamayadi.
- ▶ Bu kamayishni ham dvigatelning siqish darajasini oshirish orqali yetkazib olish mumkin .

mator moylari

O'z vaqtida mator moyini almashtirish dvigatelning yaxshi ishlashini taminlay olmaydi, chunki texnikani ishlatish jarayonida mator moyi o'zini sifatini yo'qotishi mumkin, mator moyini almashtirish paytida myni sifati buzulmagan xollari xam kuzatilgan va bu xollarda moy almashtirilmaydi

Yurtimizda yoqilg'i-energetika mustaqilligiga erishish yo'lida katta ishlar amalga oshirildi.jumladan farg'ona neftni qayta ishlash zavodi modernizatsiya qilinib,barqaror faoliyat ko'rsatishi taminlanadi unga muvofiq,Farg'ona neftni qayta ishlash zavo'dida o'tgan yillar davomida 15-xil yangi maxsulot ishlab chiqarish o'zlashtirildi zavod mutaxasislarining sayxarakati davomida xozir yuk mashinalari va avtotraktor dizel dvigatellari uchun mo'ljallangan moylarning yangi yturlari tayorlanmoqda

Sovitish suyuqligi

- ▶ Sovitish suyuqligi sifatida asosan suv ishlatiladi, chunki u issiqlikni o'ziga tez qabul qiladi va tez tarqatadi, arzon va yetarli miqdorda bo'ladi. Lekin sovitish tarmog'ida qaynagan suvning quyqasi (nakib) cho'kib, suv g'lofi devorlaridan tuz qatlami paydo bo'ladi. Natijada silindirlar blokining issiqlik uzatish qobiliyati suslashadi, suv g'iloqlarining devorlari zanglanishi natijasida yemiriladi. Suv qishda muzlab dvigatelning devorlarini dars ketkazishi yoki Ayorib yuborishi mumkin shuning uchun sovutuvchi suyuqlik sifatida yuqorida aytib o'tilgan kamchiliklardan holi bo'lgan antifriz keng qo'llanilmoqda antifrizning 2 xli ishlab chiqarildi. Antifriz M-40: 47% suv, 53% etilenglikol muzlash harorati 233K (-40C): antifriz M-65: 34% suv 66% etilenglikol (muzlash harorati 207K) (66C).

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1.Avtomobillar. Mamatov Xudoybergan
Toshkent, O'zbekiston-1995.

2.A.S.Polvonov "Transport vositalarida
ishlatiladigan materiallar" Toshkent 2003

3.T.S. Xudoyberdiev va boshqalar.
"Yonilg'i moylash materiallari va texnik
suyuqliklar" Toshkent 2008